

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2019/2020**

GEOGRAFIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

WOM Rybnik
wom.edu.pl
info@wom.edu.pl

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-20 i brudnopis).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko poprawne odpowiedzi i zaznacz je znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań podane są w treści każdego z nich.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIWA

--	--	--

Stopień
wojewódzki

Czas pracy:
90 minut

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Razem	
Liczba punktów możliwych do zdobycia	3	2	3	3	4	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	4	4	4	60	
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																						

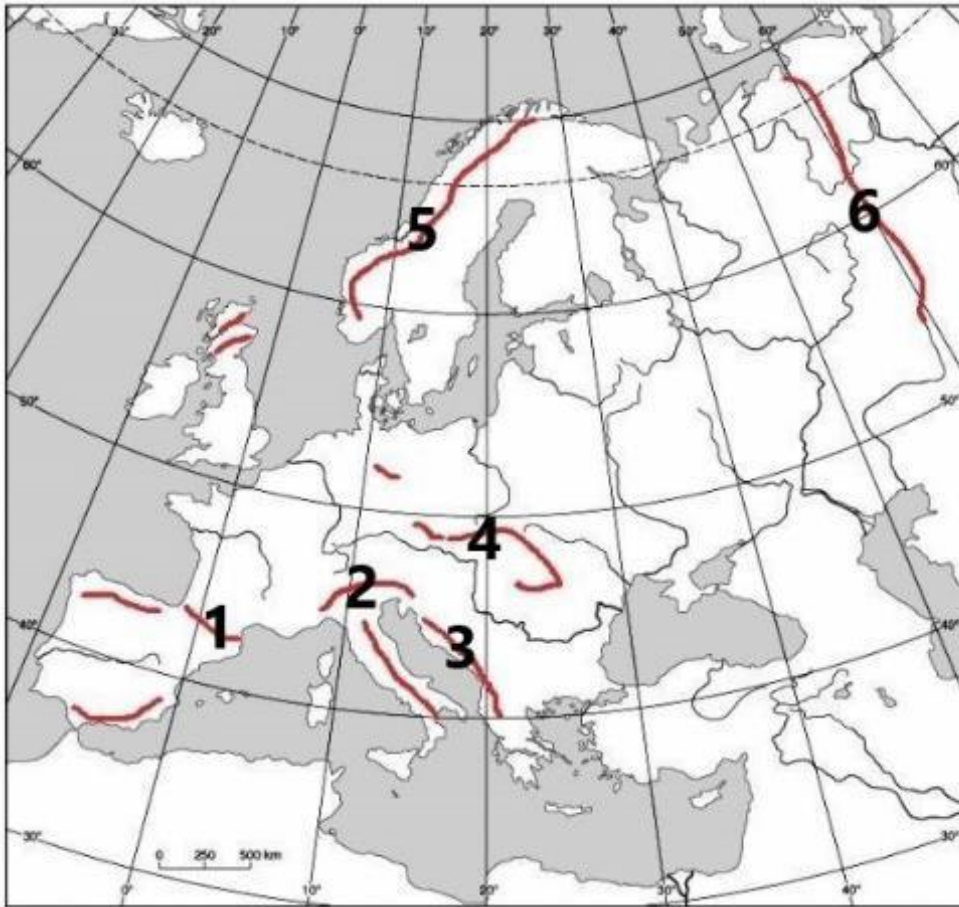
Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący – .....
2. Członek komisji sprawdzający pracę – .....
3. Członek komisji weryfikujący pracę – .....

Zadanie 1. (3 p.)

Na mapie liniami zaznaczono przebieg wybranych pasm górskich Europy. Rozpoznaj góry oznaczone na mapie cyframi 1-6 i wpisz ich nazwy do tabeli pod mapą.

źródło: *purposegames.com* (zmienione)

Nr na mapie	Góry	Nr na mapie	Góry
1		4	
2		5	
3		6	

Zadanie 2. (2 p.)

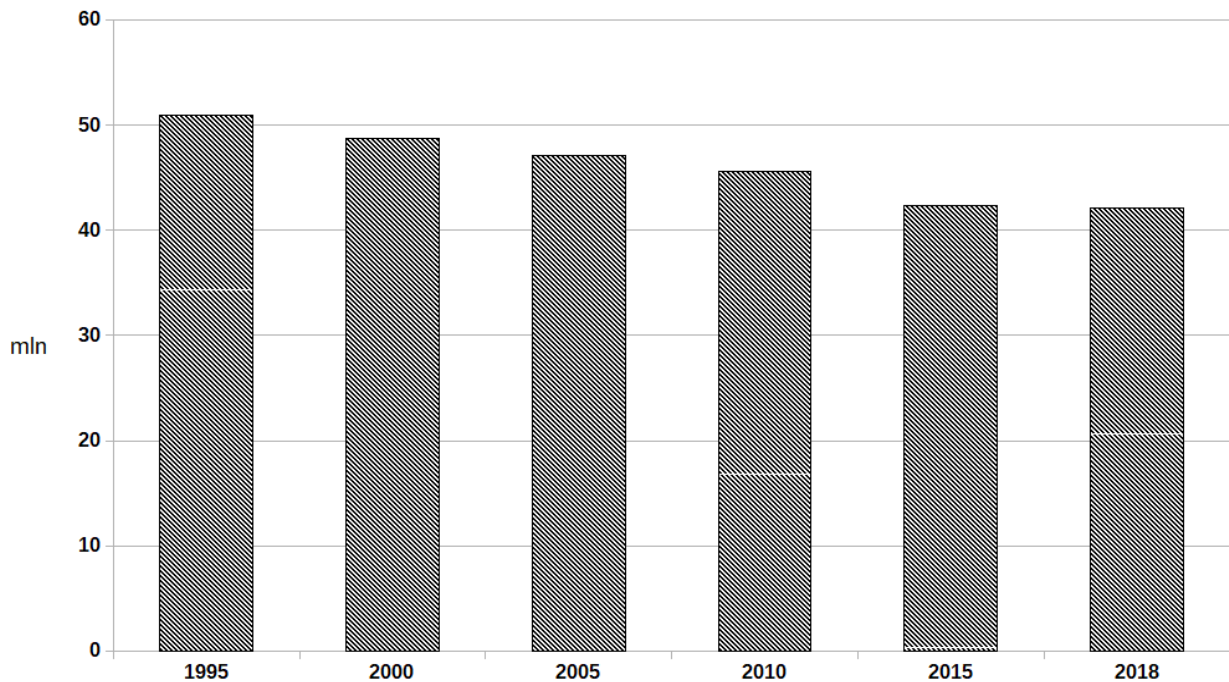
Uporządkuj zjawiska zachodzące na obszarze Nadrenii-Westfalii wg kolejności występowania (od najstarszego), wpisując poniżej właściwe cyfry.

1. Rozwój hutnictwa żelaza.
2. Rozwój nowoczesnych gałęzi przemysłu m.in. elektronicznego.
3. Powstanie kopalń węgla kamiennego
4. Tworzenie centrów kulturowo-rozrywkowych na terenach po kopalniach.
5. Zamykanie kopalń i hut.

			2	
najstarsze				najmłodsze

Zadanie 3. (3 p.)

Na wykresie przedstawiono zmiany liczby ludności Ukrainy w latach 1995-2018

źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznika Demograficznego 2019 GUS

a. Podaj dwie przyczyny zmian liczby ludności Ukrainy w latach 1995-2018

1. ....
2. ....

b. Przedstaw dwa problemy Ukrainy związane ze zmianami liczby jej mieszkańców.

1. ....
.....
2. ....
.....

Zadanie 4. (3 p.)

W tabeli przedstawiono strukturę produkcji energii elektrycznej w wybranych krajach Europy. Wpisz do tabeli nazwy krajów, wybierając z podanych poniżej.

Kraje do wyboru: Dania, Francja, Niemcy, Norwegia, Polska

Kraj	% udział w 2015 r			
	elektrownie ciepłe	elektrownie wodne	elektrownie jądrowe	pozostałe elektrownie
	2,1	95,9	-	2,0
	91,5	1,2	-	7,3
	63,4	3,9	14,2	18,5
	7,4	10,4	76,9	5,3

źródło: Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2018 GUS

Zadanie 5. (4 p.)

Na fotografiach przedstawiono walory turystyczne wybranych krajów Europy Południowej. Na podstawie fotografii i własnej wiedzy oceń atrakcyjność turystyczną tego regionu. Uzasadnij swoją ocenę, podając po dwa argumenty dotyczące walorów przyrodniczych, walorów kulturowych oraz infrastruktury turystycznej.

Dolomity (fot. autor)

Lourdes (fot. autor)

Nicea (fot. autor)

Ateny (źródło: www.commons.wikimedia.org)

Ocena atrakcyjności turystycznej:

.....

Walory przyrodnicze:

1.....

2.....

Walory kulturowe:

1.....

2.....

Infrastruktura turystyczna:

1.....

.....

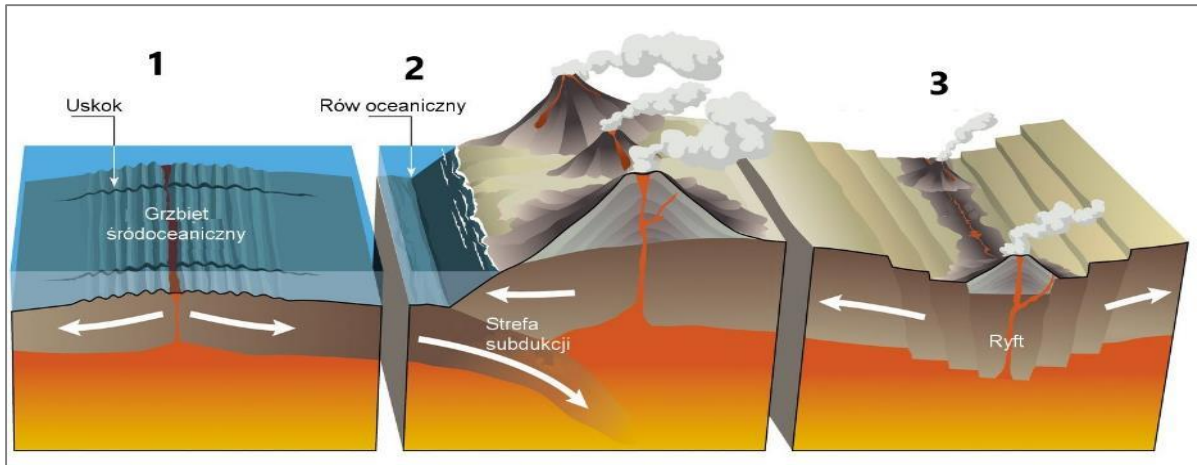
2.....

.....

Zadanie 6. (3 p.)

Na rysunku przedstawiono przykłady trzech obszarów, na których powstają i występują wulkany.

źródło: www.zywaplaneta.pl/gdzie-powstaja-wulkany

a. Dopisz do podanych krajów z czynnymi wulkanami numery obszarów z rysunku.

Japonia – nr .....

Islandia – nr .....

b. Na podstawie rysunku i własnej wiedzy wyjaśnij dlaczego Wyspy Japońskie są obszarem sejsmicznym.

.....
 .....
 .....
 .....

Zadanie 7. (2 p.)

Uzupełnij schemat, wpisując odpowiednio litery tak, aby przedstawiał on kolejne etapy pustyńnienia na obszarze Sahelu.

- A. Nadmierne wykorzystywanie zasobów wodnych, m.in. do nawadniania pól w okresie suszy.
- B. Przekształcanie obszarów sawanny na pola uprawne wymagające nawadniania.
- C. Rozpowszechnienie osiadłego trybu życia w miejsce koczownictwa.
- D. Powiększanie obszarów pustynnych.
- E. Wzrost liczby ludności.

Zadanie 8. (3 p.)

Turysta, wybierając się na safari do Kenii powinien znać kilka faktów dotyczących tego kraju.

a. Spośród podanych nazw zwierząt podkreśl cztery, które może zobaczyć tam turysta.

antylopa, jaguar, kangur, lew, słoń, tukan, tygrys, żyrafa

b. Podaj nazwę formacji roślinnej, na obszarze której żyje większość zwierząt w Kenii.

.....

Zadanie 9. (2 p.)

W tabeli podano udział Chin w światowej produkcji wybranych towarów oraz inne dane dotyczące gospodarki tego kraju w 2017 r.

Na podstawie danych w tabeli i własnej wiedzy uzasadnij trzema argumentami bardzo duże znaczenie Chin w gospodarce światowej.

Wyszczególnienie	Udział w świecie (%)	Miejsce na świecie
wydobycie węgla kamiennego	50,3	I
wydobycie ropy naftowej	5,5	IV
produkcja stali	49,2	I
produkcja energii elektrycznej	23,9	I
produkcja samochodów osobowych	33,8	I
eksport (ceny)	13,4	I
Produkt Krajowy Brutto	14,8	II

źródło: Rocznik Statystyki Międzynarodowej 2018 GUS, Rocznik Statystyczny RP 2018 GUS

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

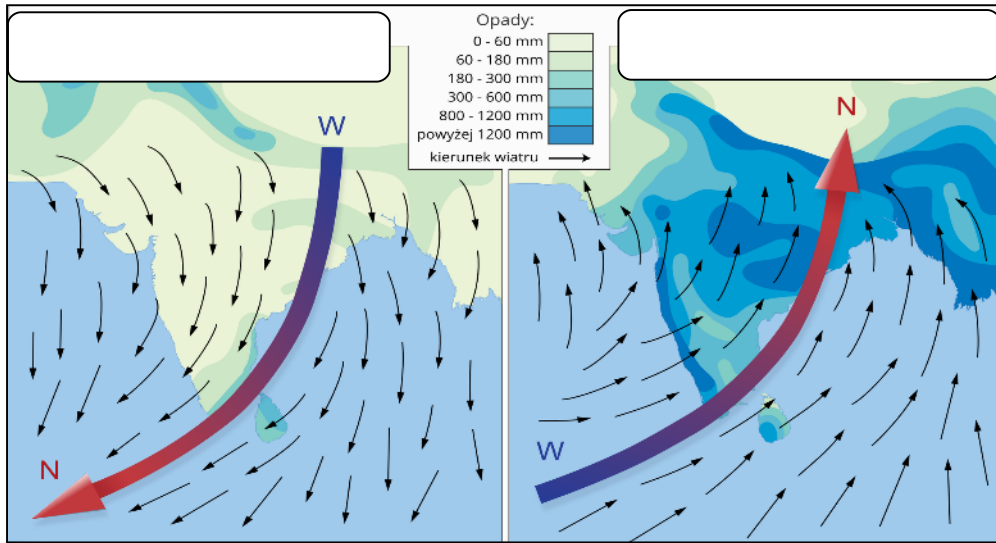
Zadanie 10. (3 p.)

Zaznacz symbolem X cztery zdania, które opisują region Bliskiego Wschodu

- A. Na dużych obszarach występuje suchy klimat zwrotnikowy i podzwrotnikowy.
- B. Dla tego regionu charakterystyczny jest wilgotny klimat podrównikowy.
- C. Powszechnie występują tu lasy deszczowe.
- D. W regionie położone są m.in.: Iran, Arabia Saudyjska, Kuwejt i Indie.
- E. Dominującą kulturą jest kultura islamu.
- F. Region znany jest z wielu konfliktów, m.in. izraelsko-palestyńskiego.
- G. W regionie znajduje się wiele kopalń uranu.
- H. Występują tu bogate złoża ropy naftowej.

Zadanie 11. (3 p.)

Rysunek przedstawia rozmieszczenie opadów oraz kierunki wiatrów w Azji Południowej w okresie astronomicznego lata i astronomicznej zimy.

źródło: www.epodreczniki.pl

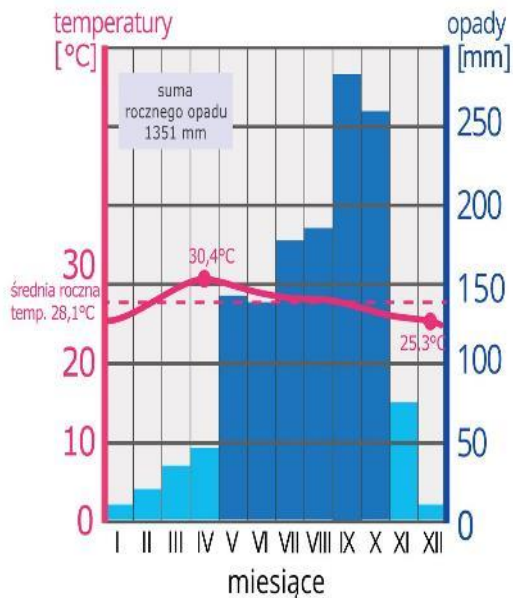
a. Wpisz w puste pola na rysunkach wyrazy *lato* i *zima* tak, aby poprawnie przedstawiały układ wiatrów w danej porze roku.

b. Zaznacz symbolem X prawidłowe dokończenie poniższego zdania.

Na rysunkach za pomocą strzałek przedstawiono sezonowe wiatry zwane:

- A. pasatami
- B. monsunami
- C. cyklonami
- D. bryzami

c. Diagram przedstawia klimat charakterystyczny dla obszaru przedstawionego na zamieszczonych powyżej rysunkach. Podaj dwie cechy tego klimatu, dzięki którym możliwa jest w tym regionie uprawa ryżu.

źródło: www.epodreczniki.pl

1. ....
- .....
- .....
- .....
2. ....
- .....
- .....
- .....

Zadanie 12. (3 p.)

Załączone fotografie przedstawiają zdjęcie satelitarne cyklonu tropikalnego oraz skutki przejścia huraganu Harvey w sierpniu 2017 roku w stanie Teksas w USA.

źródło: blog.meteomodel.pl za theatlantic.com

Na podstawie załączonych fotografii oraz własnej wiedzy podaj trzy negatywne skutki pojawienia się nad lądem huraganu - po jednym dla każdej z wymienionych poniżej kategorii.

a. Skutek dla środowiska przyrodniczego:

.....

b. Skutek dla ludności zamieszkującej ten obszar:

.....

c. Skutek dla gospodarki na tym obszarze:

.....

Zadanie 13. (3 p.)

Zgodnie z danymi Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w świecie marnuje się rocznie ok. 1,6 mld ton żywności wartej ok. 750 mld dolarów (na Unię Europejską przypada ponad 140 mld euro strat). Codziennie marnotrawi się 35-40 proc. wytwarzanego pożywienia, a jednocześnie na uprawy rolne zużywa 71 proc. zużycia wody. Za 60 proc. tych strat odpowiadają Stany Zjednoczone i Europa.

źródło: M. Krukowska *Kto jedzenie marnuje, ten świat rujnuje*. www.obserwatorfinansowy.pl

Na podstawie powyższego tekstu i własnej wiedzy:

a. Uzasadnij, że tytuł artykułu *Kto jedzenie marnuje, ten świat rujnuje* odpowiada faktom.

.....

.....

.....

.....

b. Zaproponuj dwa działania, które mogą zapobiegać marnowaniu żywności w krajach wysoko rozwiniętych.

1. ....

.....

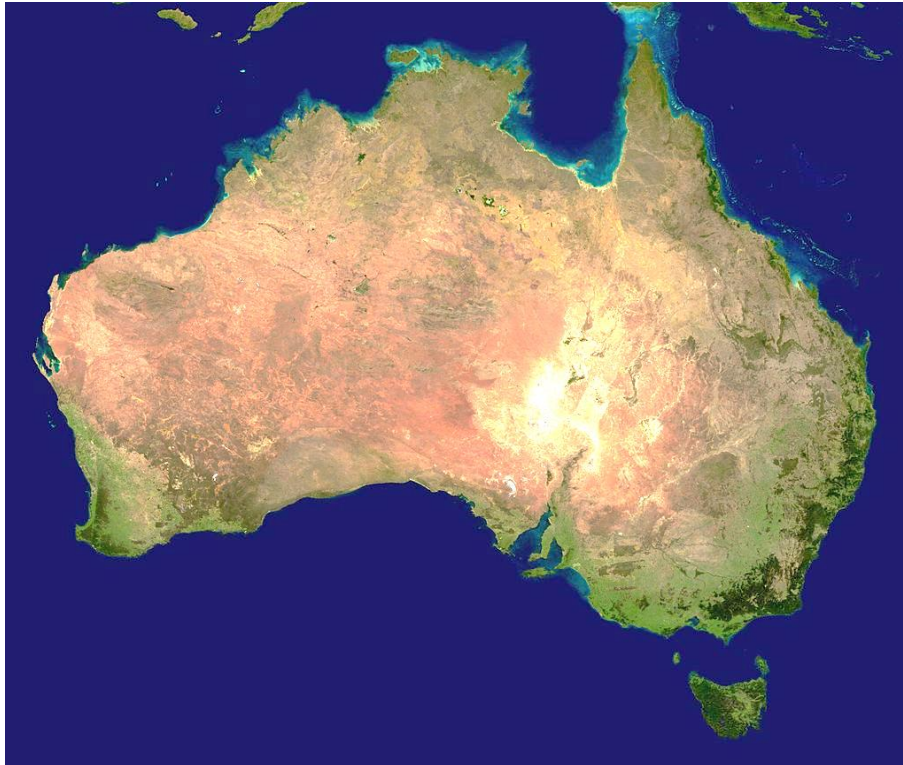
2. ....

.....

Zadanie 14. (3 p.)

Na podstawie zdjęcia satelitarnego Australii i własnej wiedzy oceń prawdziwość poniższych zdań wpisując znak X we właściwe miejsca

źródło: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=13642>

Lp		Prawda	Fałsz
1	Australia ma najbardziej urozmaiconą linię brzegową.		
2	Australia charakteryzuje się ubogą siecią rzeczną.		
3	Najwięcej ludzi w Australii mieszka na wschodnim wybrzeżu.		
4	Podstawą rolnictwa w Australii jest uprawa roślin.		

Zadanie 15. (2 p.)

Przedstaw dwie przyczyny zanikania pierwotnych kultur na terenie Ameryki Północnej lub Południowej.

1. ....
.....
2. ....
.....

Zadanie 16. (3 p.)

Z podanych zwierząt wybierz cztery żyjące w Antarktyce. Podkreśl wybrane przez siebie zwierzęta.

Zwierzeta do wyboru: albatros wędrowny, foka Weddella, lampart morski, niedźwiedź polarny, piesiec (lis polarny), pingwin cesarski, renifer

Uwaga: kolejne zadania dotyczą treści artykułów wskazanych w literaturze konkursu

Zadanie 17. (3 p.)

Wykonaj zadanie w oparciu o artykuł A. Zaparuchy “Kanał La Manche: dzieli i łączy.”

a. Wymień dwa środki transportu jakie może wykorzystać osoba znajdująca się w Calais nad Kanałem La Manche chcąc się dostać na jego północny brzeg.

1.....

2.....

b. Przedstaw dwa problemy związane z funkcjonowaniem tunelu pod kanałem La Manche.

1.....

.....

2.....

.....

Zadanie 18. (4 p.)

a. Wymień trzy rodzaje zanieczyszczeń, o których pisze K. Trojan w artykule “Nietypowe zanieczyszczenia”

1.....

2.....

3.....

b. Wybierz dwa nietypowe zanieczyszczenia, a następnie przedstaw po jednym negatywnym skutku dla każdego z nich.

zanieczyszczenie.....

skutek: .....

.....

zanieczyszczenie .....

skutek: .....

.....

Zadanie 19. (4 p.)

Zadanie wykonaj w oparciu o artykuł „Egzotyka przyrodnicza Seszeli”.

a. Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wpisz znak X we właściwe komórki tabeli.

OPIS	PRAWDA	FAŁSZ
Archipelag Seszeli dzieli się na dwie grupy wysp: Północne i Południowe.		
Klimat Seszeli określany jest jako równikowy wybitnie wilgotny morski.		
Jedną z atrakcji przyrodniczych Seszeli jest palma seszelska, zwana kokosem morskim.		
Na Seszelach występuje wyraźna klimatyczna pora sucha.		

b. Atol Aldabra to jedno z najcenniejszych miejsc w obrębie archipelagu Seszeli. Turystyka na terenie atolu jest ograniczona i musi być ściśle kontrolowana. Podaj przyczynę ograniczenia turystyki w obrębie Atolu Aldabra.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 20. (4 p.)

Zadanie wykonaj na podstawie treści artykułu „Z globalnego ocieplenia w ochłodzenie?”

a. Wymień trzy zjawiska będące konsekwencją wystąpienia ochłodzenia klimatycznego zwanego małą epoką lodową, które miały miejsce w Europie i Ameryce Północnej w okresie od XIV do połowy XIX wieku.

1. ....
2. ....
3. ....

b. W każdym zdaniu skreśl błędne sformułowanie tak, aby każde ze zdań było prawdziwe.

1. Prognozuje się, że występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych na Ziemi, w tym opadów, *zwiększy się / zmniejszy się*.
2. Większa część energii pochodzącej z efektu cieplarnianego zużywana jest na podniesienie temperatury *powietrza / wszechoceanu*.
3. Obserwowana obecnie *niska / wysoka* aktywność Słońca jest odwrotna w stosunku do współczesnej tendencji zmian temperatury powietrza.

Brudnopis: